

MEĐUNARODNI DAN MUZEJA 2009. GODINE U MUZEJU VALPOVŠTINE

MARIJA PAUŠAK □ Muzej Valpovštine, Valpovo

sl.1.-4. Muzej Valpovštine posjeduje albume fotografija s putovanja grofa Rudolfa Normanna, koje su digitalno obrađene i za Međunarodni dan muzeja 18. svibnja 2009. premijerno prikazane.

1 Međunarodni dan muzeja obilježava se svake godine 18. svibnja, i to od 1977., kada ga je pokrenuo Međunarodni savjet za muzeje (ICOM). U Hrvatskoj se taj dan obilježava od 1980. godine, i to na poticaj Muzejskoga dokumentacijskog centra (MDC). U središtu pozornosti ovogodišnjega Međunarodnog dana muzeja bio je odnos muzeja i turizma, odnosno propitivanje načina na koji muzeji kao nositelji kulturnoga sadržaja oblikuju projekte za potrebe kulturnoga turizma.

Jerusalem - Thor (arabisch Bab el Khali) im Jerusalem.

Constantinopel: Hagia Sophia Moschee / erbaut 525 /

U obilježavanje Međunarodnog dana muzeja 2009.¹ uključila se većina muzeja u Hrvatskoj, pa tako i "uskršli" Muzej Valpovštine, koji je, nakon deset godina zatvorenih vrata, svoj rad obnovio prije dvije godine. Upravo se tema *Muzeji i turizam* pokazala idealnom prilikom da valpovački muzej podsjeti na svoju djelatnost i ponovno predstavi svoj najvrjedniji izložak – dvorac Prandau-Normann, koji je ujedno i najveća kulturno-turistička atrakcija grada Valpova. Naime, valpovački je muzej jedna od malobrojnih sačuvanih slojevito-povijesnih cjelina, u kojoj još postoji obrambena utvrda iz srednjeg vijeka, ali i pomoćne zgrade, barokne konjušnice, kao i prva kazališna zgrada u Slavoniji, perivoj sa 141 biljnom vrstom te šuma koja je nekad bila vlastelinsko lovište.

Dvorac-muzej svake godine posjeti nekoliko tisuća turista koji dolaze u Valpovštinu, ali i u Slavoniju. Da je Muzej Valpovštine aktivni sudionik turističke ponude Valpova, te da oblikuje projekte za potrebe kulturnog turizma, dokazuje i njegova tijesna suradnja s Turističkom zajednicom grada Valpova.

Izvršna uvertira posjetiteljima valpovačkog Muzeja u ovogodišnji Međunarodni dan muzeja, koji se poslužio turizmom u kulturi kao lajtmotivom, bila je prošlogodišnja izložba *Valpovačka turistička sjećanja*.

Riječ je o izložbi o turističkoj prošlosti maloga slavonskoga gradića Valpova, koji je u 19. stoljeću bio poznat po danas gotovo potpuno zaboravljenim Valpovačkim željeznim topicama, a bio je i jedan od nezaobilaznih punktova zdravstvenog turizma.

Uz Međunarodni dan muzeja u Muzeju Valpovštine pripremljen je premijerni program. Javnost je dobila priliku vidjeti djelić ne samo valpovačkoga i hrvatskog turizma, već i onoga svjetskog, i to kako je izgledao na kraju 19. stoljeća.

Naime, Muzej posjeduje albume fotografija s putovanja grofa Rudolfa Normanna, koje su digitalno obrađene i za Međunarodni dan muzeja 18. svibnja 2009. premijerno prikazane.

Premijera DVD projekcije fotoalbuma grofa Normanna s putovanja po Turskoj, Siriji i Palestini iz 1887. te po Austrije i Švicarskoj iz 1889., održana je u posebnom prostoru grofovske kapele u sklopu dvorca.

Prikaz digitalnog listanja albuma načinjen je uz odgovarajuću glazbenu podlogu koja je birana prema geografskom podneblju i povijesnom razdoblju. Zbirka albuma i fotografija s brojnih putovanja plemićke obitelji Normann s prije-laza iz 19. u 20. stoljeće vrijedan su dokument o turizmu u njegovim začecima. Trenuci zabilježeni na tim fotografijama možda su rijetki ili čak jedini sačuvani dokumenti ljudi, događaja i konkretnog prostora. Četrnaest albuma obuhvaća gotovo 700 fotografija. Znanstvena obrada tek mora biti obavljena. Albumi su dokaz da ni naši krajevi nisu bili izolirani i da su do njih dopirale informacije s *egzotičnih putovanja*, i to iz prve ruke, ili su doznawali o modi i ukusu drugih dijelova Europe tog vremena. Zanimljive su i pojedinosti na fotografijama, poput one na slici iz Jeruzalema. Naime, iako je riječ o 1887. godini, na fotografiji se vidi oznaka za turistički ured smješten iza Jaffa vrata. Svaka od sedamsto fotografija ima svoju priču.

Druga muzejska premijera temeljila se na glazbenoj ostavštini. Tako je proslava Dana muzeja započeta promena-dnim koncertom Puhačkog zbora DVD-a Valpovo. Tom prilikom premijerno je izveden *Jelačićev marš*, i to nakon

više od stotinu godina. Autor marša je barun Karlo Prandau, član plemićke obitelji, u čijem je posjedu dvorac bio od 1722. do 1885. Valja naglasiti kako je Karlo Hillebrand od Prandaua (1792.-1865.) svojedobno bio poznati glazbenik, skladatelj i mecena, a bavio se i inovatorstvom na području glazbenih instrumenata, osobito vezano za tzv. bečku fisharmoniku. Tijekom svog mladenačkog života u valpovačkom je dvorcu okupljao komorni orkestar sastavljen od članova obitelji, vlastelinskih činovnika te prijatelja iz Osijeka i Pečuha.

Značajan je i po tome što je – prema osječkomu muzikologu Franji Kuhaču – skladao pod utjecajem tradicijske narodne glazbe Valpova i okolice. Najpoznatija mu je skladba *Jelačić-Marsch*, koju je skladao u čast hrvatskog bana Josipa Jelačića. Svojim glazbenim i mecenskim radom povezo je glazbenu povijest Hrvatske, Austrije, Mađarske i Slovačke.

Prvi dio manifestacije zaključen je dramskom izvedbom dijaloga iz legende o Bijeloj gospi, priči vezanoj za povijest dvorca u turskom razdoblju, nakon koje je slijedila ponovna izvedba Prandauova *Jelačićeva marša*, ali ovaj put u klavirskoj izvedbi mlade pijanistice Jelene Ajduković. Muzej planira izvedbe upravo spomenute, ali i drugih skladbi skladatelja iz obitelji Prandau, uključiti u turističku ponudu Valpova.

Drugi dio događanja u povodu Dana muzeja bila je izložba restauriranih predmeta iz fundusa Muzeja. Predmeti su izloženi uz dokumentaciju o restauraciji, što je posebno privuklo pozornost publike. Restaurirani će predmeti naći svoje mjesto u stalnoj izložbi *Ostavština plemićke obitelji Prandau-Normann*, koja se upravo postavlja i bit će otvorena za javnost krajem godine. Izložba će obuhvatiti materijalnu i duhovnu ostavštinu grofovske obitelji te će biti nova cjelina u turističkoj ponudi Valpova, kao i uvod u budući stalni postav Muzeja.

Tom izložbom Muzej Valpovštine svakako će ostati, ali i iznova postati, nezaobilazna turistička odrednica za sve turiste i posjetitelje istočne Hrvatske.

Ponuda dvorca-muzeja sigurno neće ostaviti *žednim* nijednog posjetitelja željnog oživljene autentičnosti nekadašnjeg prostora i vremena te kulturnog života Valpova i života plemstva u Hrvatskoj.

Primljeno: 21. rujna 2009.

INTERNATIONAL MUSEUM DAY 2009 IN THE MUSEUM OF THE VALPOVO REGION

Two years ago, after ten years of closed doors, the Museum of the Valpovo Region renewed its work. In fact the theme of International Museum Day 2009 turned out to be an ideal chance for Valpovo Museum to present its activity once again. The museum is housed in the Prandau-Normann Palace, which is also the biggest cultural tourism attraction of the city of Valpovo. The museum is a complex historical unit with a rare degree of preservation. It still contains fortifications of the Middle Ages, as well as ancillary buildings, Baroque stables, and the first theatre building in Slavonia, a park with 141 plant species and a forest that was once the chase of the estate. The palace/museum is yearly visited by several thousand tourists coming to Valpovo and Slavonia. For International Museum Day in the Valpovo Region Museum the public had a good chance to see not only Valpovo and Croatian tourism, but that of the world too, and what it was like at the end of the 19th century. The museum holds albums of photographs from the journeys of Count Rudolf Normann around Turkey, Syria and Palestine in 1887, and Austria and Switzerland in 1889. For Museum Day, May 18, 2009, these photos were digitalised and shown for the first time in a special space, the count's family in the palace. The collection of albums and photographs from the many journeys of the noble Normann family at the turn of the 19th/20th centuries is a valuable document about tourism in its origins. The moments recorded in these photographs are a rare and perhaps unique document of people, events and a given space. The fourteen albums contain almost 700 photos; they are a proof that our regions were not isolated from information about exotic journeys at first hand or the modes and tastes of other parts of Europe at that time. Also interesting are some of the details in the photographs, like those on a picture of Jerusalem, where although it is 1887, the sign for the tourist office lying behind the Jaffa Gate can easily be seen. Each one of the seven hundred pictures has its own story.

The second museum premiere was from the musical heritage. At a promenade concert given by the wind section of the Valpovo fire association *Jelačić's March* was performed for the first time after more than a hundred years. The author of the march was Baron Karlo Hillebrand of Prandau (1792-1865), member of the aristocratic family that owned the palace from 1722 to 1885. He was a well-known musician, composer and patron of the arts, and also went in for innovation in the field of musical instruments, particularly related to what was called the Viennese fisharmonica. During his youth he got together a chamber orchestra composed of family members, estate employees and friends from Osijek and Pecs.

A second part of events related to Museum Day was the exhibition of restored objects from the holdings of the museum. The objects were displayed along with documentation about the restoration, which particularly attracted the attention of the public. The restored objects will have their place in the permanent display *The Bequest of the Aristocratic Prandau-Normann Family*, which is being put up now and will be opened to the public at the end of 2009. The exhibition will comprehend the material and spiritual heritage of the family of counts, and will be a new unit in the tourist product of Valpovo, as well as an introduction to the future permanent display of the museum.

sl.5.-6. Premijera DVD projekcije fotoalbuma grofa Normanna s putovanja po Turskoj, Siriji i Palestini iz 1887. te po Austrije i Švicarskoj iz 1889., održana je u posebnom prostoru grofovske kapele u sklopu dvorca.